

สอนโดย ครูพรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

อภิปรายนิยกานท์

ตัวชี้วัด

- วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น (ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑)
- วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต (ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒)
- วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๓)
- สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๔)
- ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง (ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๖)

แผนผังสาระการเรียนรู้

บทนำเรื่อง

อภิปุชนิยگانท์

ใคร...คือบุคคลที่ควรบูชา

บทวิเคราะห์

วรรณคดีศึกษา

บทนำเรื่อง

อภิพจนียกนท เป็นคําสมมจากคํว

อภิ

+

พจนีย

+

กนท

(แปลว ยิง วิเศษ เหนือ)

(แปลว น่นับถือ น่นบช)

(แปลว บทกลอน คํประพจน์)

หมยถึง

บทประพจน์ที่กล่าวถึงการบชสิ่งที่มคณค่านือสิ่งอื่นใด
ซึ่งในนี้คือ การบชบิดมรคและครูอจกรย

บทนำเรื่อง

คำประพันธ์บทนมัสการมาตาปิตุคุณ และอาจริยคุณทั้ง ๒ บท แต่งด้วยอินทรวีเชียรฉันท์ ๑๑ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคำลหุในบทประพันธ์นี้ยืมเสียงอ่านเป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นและไม่มีพยัญชนะสะกดเหมือนในปัจจุบัน ลักษณะเช่นนี้จะพบในฉันทสมัยโบราณ ดังนั้น เวลาอ่านออกเสียง นักเรียนต้องสังเกตฉันทลักษณะให้ชัดเจนว่าตำแหน่งใดเป็นคำครุ ตำแหน่งใดเป็นคำลหุ เพื่อจะได้ออกเสียงได้ถูกต้องตามที่ฉันทลักษณะกำหนด นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำเกินจำนวนที่กำหนดในบางวรรค ซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านรวบคำที่เกินจำนวนมานั้นให้ได้จังหวะที่ถูกต้องของฉันท์

ตัวอย่าง

ข้าขอบชนกคุณ
ผู้กอบนุคุณพูน

ชนนี้เป็นเกล้ามูล
ผดุงจวบเจริญวัย

ผังชั้นทลัษณ์ของอินทรวีเชียรฉันท

บทนำเรื่อง

บทนมัสการมาตาปิตุคุณ และอาจารย์คุณ

เป็นผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๖ ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นอาจารย์สอน วิชาภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีความรู้เปรีื่องปราด

ด้านภาษาไทยอย่างเยี่ยมยอด ท่านได้ประพันธ์ตำราเรียนหลายเล่ม ซึ่งมีชื่อกล้องจองกัน ดังนี้ มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร

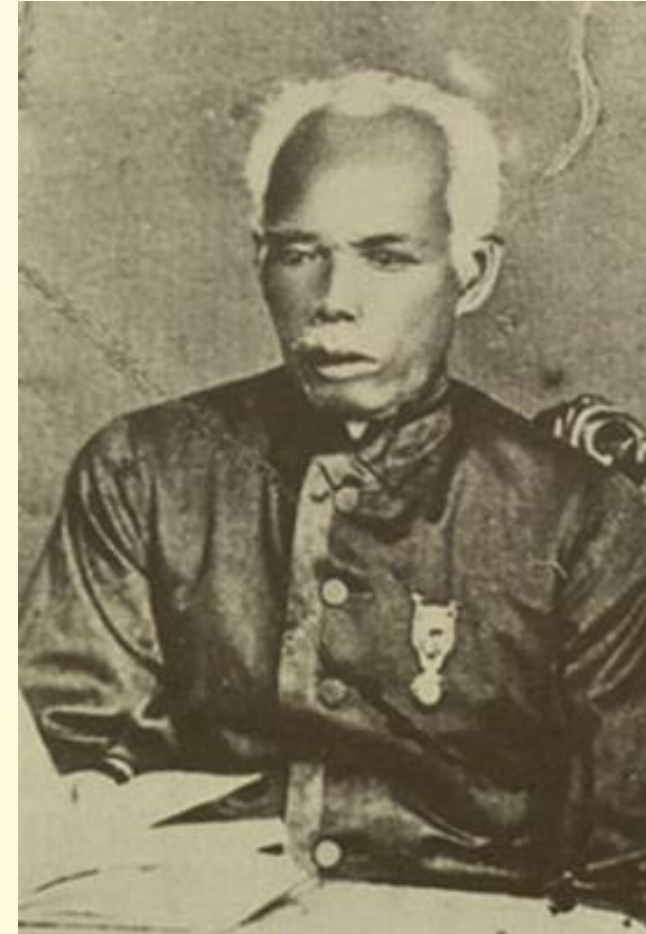
อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณา พิศาลการ์นต์

อนันตวิภาค เขมรากลขรมาลา นิตินิสาธก ปกิระณาพจนาคถ์

พรรณพฤกษา สัตวาทิธาน ผลงานอันทรงคุณค่าเหล่านี้เหมาะ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิวัฒนาการของภาษาไทยและประวัติ

คำไทย

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

ใคร...คือบุคคลที่ควรบูชา

บทนมัสการมาตาปิตุคุณ

กล่าวถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดามารดา ผู้เลี้ยงดูลูกอย่างทะนุถนอม และปกป้องอันตรายโดยไม่เห็นแก่ความยากลำบาก พระคุณของท่านยิ่งใหญ่มากกว่าภูเขาและพื้นแผ่นดิน ไม่สามารถทดแทนได้หมด จึงเป็นผู้ประเสริฐที่ควรบูชายิ่ง

บทนมัสการอาจารย์คุณ

กล่าวถึงพระคุณของครูผู้ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนให้รู้ผิดชอบชั่วดี ครูเป็นผู้เปี่ยมด้วยเมตตากรุณา ดังนั้น ศิษย์จึงควรระลึกถึงพระคุณของครูด้วยความเคารพ

บทนมัสการมาตาปิตุคุณ

อนนตคุณสมบุณา ชเนตติ ชนกา อุโภ

ข้าขอบชนกคุณ

ชนนี้เป็นเค้ามูล

ผู้กอบนุคุณพูน

ผดุงจวบเจริญวัย

พุ่มพักทะนุถนอม

บ บำราศนิราไกล

แสนยากเท่าไร ๆ

บ คิद्यากล่ำบากกาย

ตรากทนระคนทุกข์

ถนอมเลี้ยง ฤ ฐูววย

ปกป้องซึ่งอันตราย

จนได้รอดเป็นกายา

เปรียบหนักชนกคุณ

ชนนี้คือภูผา

ใหญ่พื้นพสุณธรา

ก็ บ เทียบ บ เทียมพัน

เหลือที่จะแทนทด

จะสนองคุณานันต์

แท้มูชไนยอัน

อุดมเลิศประเสริฐคุณ

มยุห้ มาตาปิตุนัว ปาเท วนุทามิ สาทร้.

บทนมัสการอาจารย์คุณ

ปาเจราจริยา โหนฺติ คุณุตฺตฺรา นุสสาทา.

อนึ่งข้าค้ำับน้อม	ต่อพระครูผู้การุญ
โอบเอื้อและเจือจน	อนุสาสน์ทุกสิ่งสรรพ
ยัง บ ทราบก็ได้ทราบ	ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน
ชี้แจงและแบ่งปัน	ขยายอรรถให้ชัดเจน
จิตมากด้วยเมตตา	และกรุณา บ เอียงเอน
เหมือนท่านมาแกลิ่งเกณฑ์	ให้ฉลาดและแหลมคม
ขจัดเขลาบรรเทาโม-	หะจิตมืดที่งุนงม
กังขา ฌ อารมณฺ์	ก็สว่างกระจ่างใจ
คุณส่วนนี้ควรนับ	ถือว่าเลิศ ฌ แคนไตร
ควรนึกและตรึกใน	จิตน้อมนิยมชม
ปญฺญา วุฑฺฒิ ฺกรเตเต ฺทินฺโนวาเท นมามิหํ.	

บทวิเคราะห์

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การเล่นเสียงสัมผัส
 สัมผัสพยัญชนะ เช่น “ฟุ่มฟักทะนุถนอม”
 สัมผัสสระ เช่น “ชี้แจงและแบ่งปัน”

การเล่นเสียงหนัก-เบาอย่างเป็นจังหวะ
 เช่น “ก็ บ เทียบ บ เทียมทัน”

การใช้ความเปรียบเทียบทำให้เกิดความหมายลึกซึ้งกินใจ
 เช่น
 เปรียบหนักชนกคุณ ชนนี้คือภูผา
 ใหญ่พินพสุนธรา ก็ บ เทียบ บ เทียมทัน

บทวิเคราะห์

คุณค่าด้านเนื้อหา

บทนมัสการมาตาปิตุคุณ และบทนมัสการ
อาจารย์คุณ มุ่งปลุกฝังให้สำนึกในพระคุณของบิดา
มารดาและครูอาจารย์ อันเป็นพระคุณที่ยิ่งใหญ่
ซึ่งท่านเหล่านี้เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด ผู้ที่มี
ความกตัญญูกตเวทีย่อมทำดีและคิดดี ความกตัญญู
จึงเป็นเครื่องหมายของคนดี

